

57-bob. Jami yillik daromad to'g'risidagi deklarasiya asosida daromatlarga soliq solish

393-modda. Jami yillik daromad to'g'risidagi deklarasiya asosida soliq solinadigan daromadlar

Deklarasiya asosida soliq solinadigan daromatlarga O'zbekiston Respublikasi rezidentlari bo'lgan jismoniy shaxslarning quyidagi daromadlari kiradi:

mulkiy daromadlar, agar ushbu bo'limga muvofiq bu daromatlarga soliq agentida soliq solinmasa;

ilm-fan, adabiyot va san'at asarlarini yaratganlik hamda ulardan foydalanganlik uchun mualliflik haqi tariqasida olingan daromadlar;

moddiy naf tarzidagi daromadlar, agar bu daromatlarga soliq agentida soliq solinmagan bo'lsa;

O'zbekiston Respublikasi hududidan tashqaridagi manbalardan olingan daromadlar;

soliq agentlari bo'lmagan manbalardan olingan daromadlar;

ushbu Kodeks 385-moddasining **uchinchi qismida** ko'rsatilgan jismoniy shaxslar tomonidan olingan daromadlar, ular tomonidan jami yillik daromad to'g'risidagi deklarasiya asosida soliq to'lash tartibi tanlanganda;

soliq agenti tomonidan soliq ushlab qolinmagan soliq solinadigan boshqa daromadlar.

Jami yillik daromad to'g'risidagi deklarasiya, agar soliq to'lovchining asosiy bo'lmagan ish joyidan olingan daromadlaridan soliq uning arizasi bo'yicha ushlab qolingani bo'lsa taqdim qilinmaydi, bundan ushbu modda birinchi qismining **beshinchi xatboshisida** ko'rsatilgan daromadlar mustasno.

O'zbekiston Respublikasining rezidenti bo'lgan yoki joriy yilning 1 apreligacha rezidentga aylangan chet el jismoniy shaxsi, ushbu modda **birinchi** va **ikkinchi qismlarining** qoidalaridan qat'i nazar, ushbu Kodeksning **397-moddasida** nazarda tutilgan tartibda va muddatlarda jami yillik daromadi to'g'risida deklarasiya taqdim etadi.

394-modda. Ayrim toifadagi soliq to'lovchilar tomonidan olingan daromadlarga soliq solishning o'ziga xos xususiyatlari

Ushbu Kodeks 385-moddasining **uchinchi qismida** ko'rsatilgan jami yillik daromad to'g'risidagi deklarasiya asosida soliq to'laydigan soliq to'lovchilar daromadlarni olish bilan bog'liq bo'lgan daromadlar va xarajatlar hisobini yuritishi shart hamda tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirish bilan bog'liq bo'lgan haqiqatda amalga oshirilgan va hujjatlar bilan tasdiqlangan xarajatlarni daromaddan chegirib tashlash huquqiga ega. Bunda soliq to'lovchilarning ushbu Kodeks 385-moddasining **uchinchi qismida** ko'rsatilgan jami daromadi tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilinishidan olingan daromadlardan, shuningdek ushbu Kodeksning **370-moddasida** ko'rsatilgan boshqa daromadlardan iborat.

395-modda. Mualliflik haqi tarzida olingan daromadlarga soliq solishning o'ziga xos xususiyatlari

Ilm-fan, adabiyot va san'at asarlarini yaratganlik hamda ulardan foydalanganlik uchun mualliflik haqi tarzida daromad oluvchi soliq to'lovchilar bunday faoliyatni yakka tartibdagi tadbirkor sifatida davlat ro'yxatidan o'tmagan holda amalga oshirish huquqiga ega.

Ushbu moddaga muvofiq daromadlariga soliq solinadigan soliq to'lovchilar soliqni soliq organining yozma xabarnomasi asosida to'laydi.

ilm-fan, adabiyot va san'at asarlarini yaratganlik hamda ulardan foydalanganlik uchun mualliflik haqi olayotgan soliq to'lovchi daromadlar olish bilan bog'liq daromadlar va xarajatlar hisobini yuritishi shart hamda u ijodiy faoliyatni amalga oshirish bilan bog'liq bo'lgan, haqiqatda sarflangan va hujjatlar bilan tasdiqlangan xarajatlarni daromaddan chegirish huquqiga ega, lekin chegirma olingan jami daromad summasining 30 foizidan ko'p bo'lmasligi kerak.

Ijodiy faoliyatni amalga oshirish bilan bog'liq bo'lgan xarajatlarga quyidagilar kiradi:

ilm-fan, adabiyot va san'at asarlarini yaratish hamda ulardan foydalanish uchun zarur materiallar sotib olishga doir xarajatlar;

faqat ilm-fan, adabiyot va san'at asarlarini yaratish, nashr qilish, ijro etish yoki ulardan boshqacha tarzda foydalanish maqsadida foydalaniladigan bino va mol-mulk ijarasiga doir xarajatlar.

396-modda. Jami yillik daromad to'g'risidagi deklarasiya

Jami yillik daromad to'g'risidagi deklarasiya soliq to'lovchining olingan yillik daromadi to'g'risidagi yozma arizasidan iborat bo'ladi.

Jami yillik daromad to'g'risidagi deklarasiyaga to'langan daromadlar va ushlab qolgan soliq summalari to'g'risida soliq agentining O'zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo'mitasi tomonidan O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi bilan

kelishilgan holda tasdiqlangan shakldagi ma'lumotnomasi ilova qilinadi.

Jami yillik daromad to'g'risidagi deklarasiyaning shakli O'zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo'mitasi tomonidan O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi bilan kelishilgan holda tasdiqlanadi.

Soliq organi tomonidan soliq to'lovchi taqdim etgan jami yillik daromadi to'g'risidagi deklarasiyada to'lanishi lozim bo'lgan soliq summasining kamayishiga olib keluvchi xatolar aniqlangan taqdirda, soliq organi jami yillik daromad haqidagi taqdim etilgan deklarasiyada aniqlangan xatolar to'g'risida soliq to'lovchiga bildirish xati yuboradi.

Soliq organining xabarnomasini olgan soliq to'lovchi o'n kun ichida jami yillik daromadi to'g'risidagi deklarasiyaga zarur bo'lgan o'zgartirishlarni kiritishi shart.

Agar jami yillik daromad to'g'risidagi deklarasiyani o'zgartirish haqidagi ariza soliqni to'lash muddati o'tguniga qadar berilsa, soliq to'lovchi ushbu Kodeksda belgilangan javobgarlikdan ozod etiladi.

Agar jami yillik daromad to'g'risidagi deklarasiyani o'zgartirish haqidagi ariza soliqni to'lash muddati o'tganidan keyin, lekin xatolar soliq organi tomonidan aniqlanguniga qadar berilsa, soliq to'lovchi soliqning yetishmayotgan summasini hamda unga tegishli penyani to'lagan taqdirda, javobgarlikdan ozod etiladi.

Soliq to'lovchi soliq organining taqdim etilgan jami yillik daromad to'g'risidagi deklarasiyada aniqlangan xato to'g'risidagi bildirish xatini olgan kun soliq organi tomonidan xato aniqlangan kun, deb hisoblanadi.

397-modda. Jami yillik daromad to'g'risidagi deklarasiyani taqdim etish tartibi

Soliq to'lovchilar ushbu Kodeksning **393-moddasida** ko'rsatilgan daromadlar bo'yicha jami yillik daromad to'g'risidagi deklarasiyani, agar ushbu moddada boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo'lsa, doimiy yashash joyidagi soliq organiga hisobot yilidan keyingi yilning 1 aprelidan kechiktirmay taqdim etadi.

Deklarasiya qilinishi shart bo'lmagan daromadlarni olgan soliq to'lovchilar doimiy yashash joyidagi soliq organiga jami yillik daromadi to'g'risidagi deklarasiyani ixtiyoriy ravishda taqdim etishi mumkin.

Har qanday ketma-ketlikdagi o'n ikki oylik davr ichida jami bir yuz sakson uch kun va undan ortiq muddat O'zbekiston Respublikasining tashqarisida turgan O'zbekiston Respublikasining fuqarolari O'zbekiston Respublikasiga qaytgan sanadan e'tiboran bir oydan kechiktirmay doimiy yashash joyidagi soliq organiga O'zbekiston Respublikasidagi va uning tashqarisidagi manbalardan olgan daromadlari bo'yicha jami yillik daromadi to'g'risidagi deklarasiyani ixtiyoriy ravishda taqdim etishi mumkin. Bunda O'zbekiston Respublikasidan tashqarida olingan daromadlar bo'yicha jismoniy shaxs O'zbekiston Respublikasining soliq rezidenti deb e'tirof etish mezonlariga muvofiq kelmagan davr uchun soliq to'lanmaydi.

Grant olgan soliq to'lovchi jami yillik daromadi to'g'risidagi deklarasiyani topshirayotganda grant bo'yicha olingan daromad summasini, soliq miqdorini ko'rsatadi, shuningdek vakolatli organning tegishli xulosasini ilova qiladi.

Mol-mulkini ijaraga berishdan to'lov manbaida soliq solinmaydigan daromadlar olayotgan soliq to'lovchilar, shuningdek ushbu Kodeks 385-moddasining **uchinchi qismida**

ko'rsatilgan va jami yillik daromad to'g'risidagi deklarasiya asosida soliq to'laydigan jismoniy shaxslar jami yillik daromad to'g'risidagi deklarasiyani belgilangan muddatlarda taqdim etish bilan bir qatorda dastlabki tarzdagi deklarasiyani ham quyidagi muddatlarda taqdim etadi:

1) mol-mulkni ijaraga berishdan daromad oladigan soliq to'lovchilar — ijaradan daromadlar paydo bo'lgan kundan e'tiboran birinchi oy tugaganidan keyin besh kun muddatda;

2) ushbu Kodeks 385-moddasining **uchinchi qismida** ko'rsatilgan, jami yillik daromad to'g'risidagi deklarasiya asosida soliqni to'laydigan jismoniy shaxslar — joriy yilning 1 fevralidan kechiktirmay. Yangi ro'yxatdan o'tgan tadbirkorlik sub'yektlari — tadbirkorlik sub'yekti davlat ro'yxatidan o'tkazilgan oyning oxiriga qadar dastlabki deklarasiyani taqdim etadi.

Ko'chmas mulkning ijara shartnomasi soliq organlarida hisobga qo'yilayotganda dastlabki deklarasiya taqdim etilmaydi.

Mol-mulkni ijaraga berishdan daromad olish tugagan taqdirda soliq to'lovchi doimiy yashash joyidagi soliq organini bu haqda yozma shaklda xabardor etadi.

Joriy yilning 1 apreliga qadar O'zbekiston Respublikasining rezidentiga aylangan chet ellik jismoniy shaxs oldingi soliq davri uchun jami yillik daromadi to'g'risida deklarasiya topshiradi.

O'zbekiston Respublikasining rezidenti bo'lgan chet ellik jismoniy shaxs ushbu bobda belgilangan tartibga muvofiq soliq solinishi lozim bo'lgan daromad keltirayotgan faoliyatini kalendar yili ichida tugatgan va O'zbekiston Respublikasi hududidan tashqariga chiqib ketayotgan bo'lsa, uning O'zbekiston Respublikasi hududida turgan davrda joriy soliq davrida haqiqatda olgan daromadlari to'g'risidagi deklarasiya bu

jismoniy shaxs O'zbekiston Respublikasi hududidan tashqariga chiqib ketishidan bir oy avval taqdim etilishi lozim. Agar O'zbekiston Respublikasining norezidenti bo'lgan chet ellik jismoniy shaxs joriy yilning 1 fevraliga qadar chet elga doimiy yashashga chiqib ketsa, joriy yil uchun daromadlar bo'yicha deklarasiya taqdim etilmaydi.

Jami yillik daromad to'g'risidagi deklarasiya bo'yicha hisoblangan va taqdim etish tartibi ushbu moddaning **to'qqizinchi qismida** belgilangan soliqni to'lash deklarasiya taqdim etilgan sanadan e'tiboran o'n besh kun ichida amalga oshiriladi.

Agar soliq to'lovchi jami yillik daromadi to'g'risidagi deklarasiyani taqdim etmagan bo'lsa, shuningdek oldin taqdim etilgan deklarasiyada noto'g'ri ma'lumotlar aniqlangan va (yoki) soliq to'lovchi tomonidan jami yillik daromadi to'g'risidagi deklarasiyaning o'zgarganligi haqidagi arizani ushbu Kodeks 396-moddasining **oltinchi qismida** belgilangan muddatlarda taqdim etmagan taqdirda, soliq organi soliq summasini o'zidagi mavjud axborot asosida hisoblashga va to'lanishi lozim bo'lgan, hisoblangan soliq summasi to'g'risida soliq to'lovchiga o'n kunlik muddatda to'lov xabarnomasini topshirishga haqli. Soliq to'lovchi tomonidan jami yillik daromadi to'g'risidagi deklarasiya yoki to'g'rilangan deklarasiya taqdim etilgan taqdirda, soliqning yakuniy summasi ushbu deklarasiyani hisobga olgan holda aniqlanadi.

398-modda. Jami yillik daromad to'g'risidagi deklarasiya bo'yicha soliq to'lash tartibi

O'zbekiston Respublikasining rezidenti bo'lgan jismoniy shaxslar jami yillik daromad to'g'risidagi deklarasiyaning

ma'lumotlariga ko'ra hisoblab chiqarilgan soliqni o'tgan soliq davridan keyingi yilning 1 iyunidan kechiktirmay to'laydi.

O'zbekiston Respublikasining rezidenti bo'lgan jismoniy shaxslar hisoblab chiqarilgan soliqni chet davlatda joylashgan bank hisobvarag'idan chet el valyutasida to'lashi mumkin. Bunda milliy valyutada ifodalangan soliq O'zbekiston Respublikasining Markaziy banki tomonidan belgilangan soliq to'langan sanadagi kurs bo'yicha chet el valyutasida qayta hisoblab chiqariladi.

Mol-mulkni ijaraga berishdan daromad oladigan jismoniy shaxslar, shuningdek ushbu Kodeks 385-moddasining **uchinchi qismida** ko'rsatilgan jami yillik daromad to'g'risidagi deklarasiya asosida soliq to'lovchi jismoniy shaxslar soliqni taqdim etilgan dastlabki deklarasiya yoki soliq organining xabarnomasi asosida, daromad olingan oydan keyingi oyning o'n beshinchi kunigacha har oyda to'laydi. Yil tugagach, soliqning yillik summasi haqiqatda olingan daromad bo'yicha hisoblab chiqariladi. Bu summa bilan yil mobaynida to'langan summalar o'rtasidagi farq kelgusi yilning 1 iyunidan kechiktirmay soliq to'lovchidan undirilishi yoki unga qaytarilishi lozim.

Quyidagilar soliq to'langan sana deb hisoblanadi:

soliq soliq agentlari yoki jismoniy shaxslar tomonidan bankdagi hisobvarag'idan to'langan taqdirda — bankdagi hisobvarag'idan mablag'lar hisobdan chiqarilgan kun;

jismoniy shaxslar tomonidan naqd pul mablag'lari kiritilgan taqdirda — bank kassasiga mablag'lar to'langan sana.

Soliq organlari tomonidan hisoblab chiqariladigan soliqni to'lash to'lov xabarnomasida ko'rsatilgan muddatlarda amalga oshirilishi kerak.

399-modda. Rezidentlar tomonidan O‘zbekiston Respublikasi hududidan tashqarida to‘langan soliqni hisobga olish

O‘zbekiston Respublikasidan tashqarida to‘langan, O‘zbekiston Respublikasining rezidenti bo‘lgan jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i summalari O‘zbekiston Respublikasida soliq to‘lashda ushbu Kodeksning **342-moddasida** nazarda tutilgan tartibda hisobga olinadi.

Soliqni hisobga olish soliq davri yakuni bo‘yicha jismoniy shaxs tomonidan taqdim etilgan jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklarasiya asosida amalga oshiriladi.

400-modda. O‘zbekiston Respublikasi norezidentlarining daromadlariga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari

O‘zbekiston Respublikasining norezidenti bo‘lgan jismoniy shaxslarning daromadlariga soliq solish to‘lov manbaida to‘lovlar O‘zbekiston Respublikasining ichkarisida yoki tashqarisida qilinganligidan qat’i nazar amalga oshiriladi.

O‘zbekiston Respublikasining norezidenti bo‘lgan jismoniy shaxslarning daromadlariga O‘zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomalarini hisobga olgan holda soliq solinadi, bundan soliqni undirish o‘zarolik prinsipi bo‘yicha tugatilishi yoki cheklanishi mumkin bo‘lgan hollar mustasno.

O‘zbekiston Respublikasining norezidenti bo‘lgan jismoniy shaxsga daromadlarni to‘lash to‘lov manbaida soliqni ushlab qolmasdan yoki ushbu Kodeksning **6-moddasiga** muvofiq ikkiyoqlama soliq solishga yo‘l qo‘ymaslik masalalarini tartibga soluvchi O‘zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasi qoidalariga va xalqaro shartnomalar bo‘yicha soliqlarni to‘lashdan bo‘yin tovlashning oldini olishga doir maxsus

qoidalariga muvofiq pasaytirilgan stavkani qoʻllagan holda amalga oshiriladi.

Soliq summasi ushlab qolinmaganligi yoki Oʻzbekiston Respublikasi xalqaro shartnomasining qoidolari gʻayriqonuniy tarzda qoʻllanilishi mazkur soliq ushlab qolinmasligiga yoki toʻliq ushlab qolinmasligiga sabab boʻlgan taqdirda, Kodeksning ushbu boʻlimiga muvofiq soliq agenti deb eʼtirof etilgan shaxslar tomonidan ushlab qolinmagan soliq summasini va u bilan bogʻliq penya summasini qonun hujjatlariga muvofiq byudjetga kiritilishi shart.

Ushbu Kodeksning qoidalariga muvofiq soliq agenti tomonidan Oʻzbekiston Respublikasining norezidenti daromadlaridan hisoblab chiqarilgan soliq summasi undan ushlanmasdan oʻz mablagʻlari hisobidan toʻlanganda, soliq agentining soliqni toʻlov manbaidan ushlab qolish va koʻchirib berish majburiyati bajarilgan hisoblanadi.

401-modda. Norezidentning daromadlaridan ushlab qolingani soliqni qaytarish tartibi

Oʻzbekiston Respublikasining tegishli xalqaro shartnomasi qoʻllanishi huquqiga ega boʻlgan norezident jismoniy shaxs tomonidan Oʻzbekiston Respublikasidagi manbalardan olingan daromadlardan soliq ushlab qolingani va byudjetga toʻlangan taqdirda, bunday norezident ushbu Kodeksning **12-bobida** nazarda tutilgan tartibda toʻlangan soliqni qaytarib olish huquqiga ega.

